

BESLUT

2020-05-11

Dnr: 19/03745 och
3746**SAKEN**

Morgonstudion, SVT1, 2019-11-06 och *Rapport*, SVT1, 2019-11-06, kl. 18.00, inslag om en artikel om klimatkrisen; fråga om saklighet

BESLUT

Inslagen frias. De strider inte mot kravet på saklighet.

INSLAGEN

I inslagen, som i stort var likalydande, sades följande av en programledare.

11 000 miljöexperter går nu ihop och slår fast att jorden står inför en akut klimatkris. Det gör de i en artikel i den vetenskapliga tidskriften BioScience. I inledningen av sin artikel skriver forskarna att de har en moralisk skyldighet att klart och tydligt varna för alla katastrofala hot och säga som det är. Och de konstaterar också att trots 40 års debatt så har människan inte agerat.

Inslaget i *Morgonstudion* hade rubriken ”11 000 miljöexperter i gemensamt utspel: ’Akuta klimatkrisen är här’”. Inslaget i *Rapport* hade rubriken ”11 000 forskare – ’Akut klimatkris’”.

ANMÄLNINGARNA

Anmälarna för sammanfattningsvis fram att det var fel att i rubrikerna i inslagen påstå att 11 000 forskare respektive miljöexperter hade skrivit under det aktuella uppropet. Den fullständiga listan på personer som skrivit under fanns tillgänglig på den omnämnda tidskriftens webbplats och innehöll bland annat personer som titulerade sig studenter, arkitekter, veterinärer, läkare och pensionärer eller som skrivit under uppropet med seriefigurers eller avlidna personers namn. Det saknas också bevis för att personerna skulle ha forskat på något som själva petitionen gällde. Då vem som helst hade kunnat skriva under uppropet var dess trovärdighet obefintlig. Listan borde därför ha granskats av Sveriges Television AB (SVT) innan inslagen sändes.

En anmälare anför att det finns en motsvarande petition med underskrifter från 34 900 riktiga klimat- och miljöforskare som hävdar att det inte finns något överhängande hot mot klimatet.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SVT anser att inslagen överensstämmer med kravet på saklighet och för huvudsakligen fram följande.

SVT:s utgångspunkt för inslagen var att fånga upp en inlägga från ett stort antal personer publicerad i en vetenskaplig tidskrift. Det rörde sig om ett utspel från en samlad akademisk skara på 11 000 personer som beskrev deras ståndpunkt, vad de ansåg var viktigt i kampen mot klimathotet och hur de ansåg att världens länder behövde agera i fortsättningen.

Grunden till inslagen var ett nyhetstelegram från TT som hade publicerats tidigt samma morgon. Även andra svenska och internationella medier, exempelvis Sveriges Radio, Dagens Nyheter och BBC, publicerade nyheten. SVT ansåg att tidskriften BioScience var en pålitlig källa bland annat då den ges ut av Oxford University Press. Artikelns huvudförfattare var två amerikanska forskare och i anslutning till artikeln på tidningens webbplats fanns en lista på alla som skrivit under.

Nyheten publicerades av TT kl. 5.33 och förekom först i *Morgonstudions* nyhetssändning kl. 6.30. Att under den begränsade tiden gå genom en lista på över 11 000 namn för att hitta oegentligheter var inte praktiskt möjligt. SVT granskade källan inför sändning men gjorde inte en granskning av alla 11 000 namnunderskrifter. I efterhand har det framkommit att ett mindre antal namn inte var verkliga personer utan till exempel fiktiva figurer från serier och barnböcker. Alla namn var heller inte forskare med miljö och klimat som expertområde. Enligt tidskriften BioScience fanns 11 258 namn på den ursprungliga listan. Efter att listan granskats hade 166 namn tagits bort och den slutliga listan hade alltså 11 092 namn på personer som klassades som "scientist signatories". Då det uppdagades att namnlistan innehöll felaktigheter publicerades en utförlig nyhetsartikel dagen efter. Där framkom bland annat att möjligheten att skriva under namnlistan gått runt på e-postlistor i forskarnätverk.

Artikelns fokus var de tydliga tecken på klimatförändringar som skett under de senaste 40 åren och att det trots varningssignaler inte skett några förändringar i exempelvis konsumtionsmönster. SVT kan inte finna att anmälarna har invändningar mot kärnan i innehållet i telegrammet och artikeln, det vill säga att jorden står inför en akut klimatkris.

Utifrån att det fortfarande var över 11 000 personer med tydlig koppling till

forskarvärlden som skrivit under namninsamlingen samt att inslagen i första hand handlade om forskarartikeln och inte namninsamlingen fann SVT inte anledning att beriktiga sändningarna i *Morgonstudion* och *Rapport*. Den omständigheten att det i listan över undertecknade namn funnits ett fåtal felaktigheter innebär inte att telegrammet i sin helhet var felaktigt på ett sådant sätt att inslaget strider mot kravet på saklighet i sändningstillståndet.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SVT ska utöva sändningsrätten sakligt och med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet). Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

SVT ska före sändning av program så noggrant som omständigheterna medger kontrollera sakuppgifter i programmet (13 § andra stycket i sändningstillståndet).

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden anser inte att inslagen strider mot kravet på saklighet. Begreppen ”forskare” och ”miljöexperter” i inslagens rubriker var i nämndens mening visserligen något tillspetsade. Mot bakgrund av att SVT anfört att det aktuella utspelet, efter att namn som inte tillhörde verkliga personer tagits bort, fortfarande innehöll 11 000 underskrifter från personer med koppling till forskarvärlden anser nämnden inte att inslagen i sin helhet blev missvisande.

Detta beslut har fattats av Malin Bonthron, Clas Barkman, Bo-Erik Gyberg, Gunnar Springfeldt, Kristina Åberg och Sofia Olsson Olsén efter föredragning av Elin Ackerberg.

På granskningsnämndens vägnar

Malin Bonthron

Elin Ackerberg